

[Transcript] Forklart / Sprøyten som slanker superstjernene

På en røde løper i New York står Kim Kardashian i en vit, glittrende og veldig dyr kjole.

For akkurat denne kjolen tilhørte 50-tallets It Girl, filmstjernen Merlin Monroe.

Og man kan se mye om både Merlin Monroe og Kim Kardashian, men det er hvertfall ikke samme størrelse.

Jeg har tatt inn på at den ikke fikk meg, og så kjøpte jeg meg, og jeg sa, at det gikk meg tre uken. For bare kort tid siden ville mange kanskje diskutert om dette var kirurgi eller det smare nøttene. Men nå gikk ryttene til en trend som har tatt helt av.

Slunke spreiten.

Iland-mask har blitt skjankere, og Else Kås furuset sier at hun for første gang føler seg mett.

Og det er dette folk har spekulert rundt om Kim K. også har fått tak i.

Men kan vidundermedicinen redde verden fra Fedme?

Du hører på forklart fra Aftenposten en podcast, der vi forklagerer en nyhet i hver episode.

I dag om slunke spreiten, som demper sultfølelsen.

Jeg heter Sinne Søholl, og i dag er det torsdag 12. oktober.

De fleste kjenner jo til leggemedelere som vi agerer av Botox.

To merkevare navn som har blitt ens betydende med ulike behandlinger.

Og sånn er det så ferdig å bli for osempikk og vi går vid.

Seile osempikk, en medicin for diabetes, er blitt et slags samle begrepp for disse nye slunkemedicina.

Dette er Per Magnus Riseng, han jobber som en journalist i Amagasine.

Og for et par uksiden reiste han til Danmark for å finne ut mer om selskapet bak slunkemedicinen.

Det gikk ikke så bra.

Vi hadde tre uker bak oss med e-poster til den norske pressekontakten.

Og til slutt gav vi bare opp og bestemt oss for å reise ned, ta tåget ditt,

og møtte veldig stort sett bare vennelige bestemte avslag.

Novo Nordisk er et dansk hundreår gammel selskap som produserer nærmere halvparten av verdens insulin.

De lager også andre legemiller for diabetes-tikkere.

Og for en år siden så begynte de jobbe med en ny medicin for å stabilisere blodsøkkelighet.

Og det er denne medicinen som fikk navnet osempikk.

Vi vet ikke helt hvordan dette gikk til,

men man kan forstille seg et laboratorium

med forskere i hvite frakker med såne briller man fikk i chemitimen på skolen.

Og mens de står der og heller vesker opp i reagensrør og mixer alt sammen,

så ender de opp med et stoff som viser seg å bli en game changer,

nemlig noe som heter semaglutid.

Dette stoffet skulle hjelpe de med diabetes,

sånn at blodsukkeret holder riktig nivå.

Men veldig snart opptager brukerne en helt annen og overraskende bievekt.

Brukerne merket at den ikke bare dæmpet sødsuget.

Den gjorde også at mange av dem gikk kraftig ned i vekt.

Semaglutid ble lansert i USA i 2017 under navnet Osempikk.

Så kom den til Norge i 2019, og snart begynte å spre seg om den vidundermedicinen, som noe kallere, forvekt nedgang.

[Transcript] Forklart / Sprøyten som slanker superstjernene

Dette glade budskap ble sprett rast på sosiale medier selvfølgelig, og en hemmelig chatte gruppe forholdet ved kjendelser. Amerikanske leger begynte å skrive ut medicinen, også til pasienter som ikke hadde diabetes. Og etter hvert så skjønte jo noe når du skatt. Her var det kanskje lurt å lansere en ren slank medicin, så de tok akkert samme virkestoffet eller ingrediensene, pakket inn i en ny medicin, kalt med Govi, som er ment kun for slanking, og den kom til i annet Norge i januar i år. Det er ikke bare kjendelser som snakker åpent om at de bruker slankespreiten. Over hele verden har salget eksplodert, og bare her i Norge har Nordman hitteligår, brukte en halv milliard kroner på slankmedicin. Mange av de jeg har snakket med, som bruker dette her, har jo beskrevet en fortid, eller en tid, før spøt av hvor jern bare roper seg. Og så har det vært noe vi kan gjøre, og så har det vært noe vi kan gjøre, eller en tid før spøt av hvor jern bare roper ustanselig på mat, og så skal man få mer popkorn, mer sjokolade, mer mat, og så tar det denne spøt av, og ser på stille. Den lettelsen er det mange som har beskrevet som er helt vidunderlig, og så nøkker den til den nye. Så det den lettelse gjør er å kutte denne evinlige ropingen etter mat. Så du bruker sultene av spøtten? Mindre sultene. Det vanligste råde mot overvekt er jo å trene mer og spise mindre. Hvorfor ikke bare følge det råde? Nei, det å slanke seg fra fedt med til normal vekt, og spise mindre og bevege seg mer, det funker jo. Problemet er jo bare at det er ekstremt vanskelig. Årsaken til det er ikke at vi har fått veldig mye dårligere villigstyrke. Det er mye som skjer i kroppen når man slanker seg. Man lenger visst at slanking før er til lavere forbrenning. Den er innstilt på en viss vektklasse, bestemt både gener og livserfaring. Den som slanker seg ned fra fedt med vil oppleve at kroppen på en måte gjør alt den kan, for å komme seg opp til den tror er riktig vekt. Resultatet er at denne gjerne som roper ustanselig på mat i årevis, og kanskje livet ut. Vårvekt her i Norge, den tikker også av de oppe. Ja, så sannsett så er kanskje ikke denne sprøyten så dom. Men hva med alle de som ikke trenger det, men som bare ønsker å gå ned et par kilo? 11. oktober er den internasjonale gjentedagen. Kari Helene Partapoli, generalissekretær i plan.

[Transcript] Forklart / Sprøyten som slanker superstjernene

Hvorfor er denne dagen så viktig?

Gjentedagen er viktere enn noen sine.

Vi tar for gitt at barna våre har flere muligheter enn vi selv hadde, men mange jenter vokser i dag opp med ferre rettigheter enn sine mødre.

Og vi vet at der barn ikke har det bra, så har jenter det ofteverst.

Derfor så jobber plan for barn og jentes rettigheter både langsiktig og gjennom nødhjel i over 50 land.

Svenskene har IKEA, Volvo og henne som har et.

Og her i Norge har vi oljefonna.

Men mer slankesprejten har også danskene fått sin egen pengemaskin.

En halvtimus tågtur utenfor København, så ligger det et digert fint glassbygg i centrum, som har masse bygge rundt seg nærmest som en egen bydel.

Der jobber det 6.000 mennesker, alle i Novo Norsk,

og det er disse som lager snakkemedicin og Sempik, og vi går inn.

Og dette selskapet er i ferd med å bli gigantiske.

Novo Norsk gikk 36 miljarder norske kroner i overskudd i andre kvartal over i år.

Det har nå vært mer enn Dammags Bruttonasjonaleprodukt fjord.

Og til samme er selskapet nå vært mer enn Disney og Kola.

Og grunden?

Rundt i verden ønsker flere og flere å bruke slankesprejten for å gå ned i vekt.

For i dag er 120.000 nordmenn sykkelig overvektet.

Samtidig har så mange som syv av ti nordmenn overvekt eller fedme.

Joakim Lund, kommentator her i Aftenbosten, hva vil det egentlig si?

Man er overvektig når kroppsmålstindeksene er over 25.

Og det finnes kalkulatorer for sånt på nettet. Det er ganske lett å finne ut av.

Men de fleste nordmenn er faktisk overvektig.

Fedme og sykkelig overvekt kan være livsfale.

I løpet av ett år dør flere tusen nordmenn som følge av sykdommer knyttet til fedme som hjertel og karsyktom og diabetes.

Er disse spreiterne svaret på Norge's fedmeproblem?

Slankmedicin kan definitivt hjelpe folk med fedme.

De som har alvorlig fedme med følgesykdommer kan bruke slankmediciner til å regulere sultfølgelsen sin.

Dememethetsfølse er arvelig. Hos noen slår den inn tidligere enn hos andre.

Så det er ikke så enkelt at man bare kan be folk ta seg sammen og spise mindre, for noen er rettslet sultene hele tiden.

Medisinen kan hjelpe dem til å føle seg mett, fortre, og behålle den methetsfølsen lenger, sånn at de kommer seg under et vektnivå som er farlig.

Når disse pasientene kommer ned i vekt, så vil de som regel oppleve økt livskvalitet.

De får redusert risiko for hjerneslag, hjertinfarkt, redusert blodtrykk.

Og kan regne med et lengre liv med høyere kvalitet.

Så samfunnsøkonomisk er slankesprejten bra?

Ja, samfunnsøkonomisk er det kjempe lønnsømt å ha slankmediciner i verthøyskafen.

I fjord betalt staten 238 miljarder kroner, for det var det overvekt å fede med kost av staten i fjord.

[Transcript] Forklart / Sprøyten som slanker superstjernene

Og det er da i form av produktivitetstap.

Folk jobber ikke, betaler ikke skatt og sånt, og utgifter på helsebudskette.

Altså, pengene, staten, betaler for behandling av fedme, og fedme i kirurgi og sånt.

Så det er store penger å spare.

Men spreiten koster flask.

For en full dos av VGV må du betale opp mot 3.000 kroner i monten.

I tillegg kan den gi en rekke bivirkninger.

Disse slankmediciner har flere bivirkninger.

Mange forteller at de blir kvalme og kaster opp og får diarret og noen veldig få kan få kjempealvålige bivirkninger,

som byggsbytt kjertlybetennelse, for eksempel.

I tillegg vet vi at halvparten av de som tar disse medisiner opplever bare en vekkegang, og noen går ikke ned i vektet i det hele tatt.

Men hva med de som lyst til å gå ned et par kilo før sommeren, kan de bruke denne spretten?

Nei, det er en kjempedårlig idé å bruke slankmediciner til det av flere grunder.

Det man risikerer er å gå kvalm rundt i flere måneder, og så ikke oppnå deresultat man vil.

Man blir litt tynnere, men man mister også muskelmasse.

I tillegg er det sånn at de medisiner virker bare når man tar dem.

Når du har noe den vekten du vil, og slutter å ta de medisiner, så går det opp enn i vekt hvis du ikke gjør noen andre endringer.

Så risikerer man at man havner en situasjon hvor man går av og på medisiner over tid, som er veldig uhellig.

Så det er alle i den kategorien, og sånn kanskje lett overvektig som vi litt i vekt.

Det de trenger er egentlig en liten livsstilsendring, og det er mye bedre enn å begynne å slanke medisiner.

Å slanke medisineventyret ser ut til å fortsette. En pilleversjon er allerede på vei.

Senere i år kan Ormen antagelig få tak en konkurrerende medicin, som har vist enda bedre effekt enn de sprøyten som finnes i dag.

Så på den ene siden kan samfunnet spare miljardere akroner som tidig som det bedre folkehelsen, men på den andre siden så har medicinen uhellige bivirkninger.

Så hva er konkurresjonen av Joachim? Er det verte?

For samfunnet så er slankem medisiner eller kan være veldig positivt,

men da snakker man jo om slankem medisiner, brukt på den gruppen som har veldig alvorlig fedme og følgesykdommer av den fedmen.

Da kan man bruke slankem medisiner som et verktøy for å få dem ned i vekt, og unngå en hel masse sykdommer, og også unngå kirurgi.

Du har hørt en podcast fra Aftenposten.

Det var Per Magnus Rieseng og Joachim Lund som forklarte deg hvordan slankesprøyten virker.

Denne episoden er laget til å ha produsent igjen i Fjølund og meg i Sundesø Hol, og resten av forklart er David Vekone, Anders Weber og Olaf Eggersvik.

Lydene hørte er fra TikTok, Vogue, Today og Yahoo Entertainment.

Da er det vi syns det er morsomt å prate om. Alt vi skroller på, ikke sant?

Og det liker vi prate om sammen, men også med våre fantastiske gæster i poprater.

Og sammen prøver vi å bli litt klokere.

[Transcript] Forklart / Sprøyten som slanker superstjernene

Før litt mer ut av det vi har i fiden av våre, og se om det kanskje også forteller noe om den verden vi lever i.

Hør på poprater hver tysde i podmi eller i Aftenposten.